

НЕ РІЖ ХРЕСТА ПРИ ДОРОЗІ

Про фігури — ці хрести при дорозі — районна газета вже писала. Наразі вони є в кожному селі. Раніше теж височіли. Проте був період, коли їх безбожно знищували. Про це і хочу повідати.

Трапилось зазначене у першій половині 60-х років минулого століття. Під кінець тижня в Садове приїхав один із керівників місцевого колгоспу «Паризька комуна» та оголосив наказ райкому партії: негайно зрізати всі три сільські фігури.

Зрізали. Наступного дня зустрічаю на фермі цього колгоспного зверхника та й кажу:

— Мало спляли. Треба було ще й на цвинтарі понарізувати хрестів.

— Я у машині сидів. Різали ваші, сільські.

Спливли десятиліття. 1989 року, після повернення з Запоріжжя та Дніпропетровська, де я брав участь у святкуванні 500-ліття українського козацтва, стало зрозуміло, що встановлювати фігури вже ніхто не забороняє. Тож виготовив та вкопав у центрі села першого хреста-оберега.

Місце знайшов, вибрав попередня територія Володимира Озарюка. Та господарка не дозволила, ще боялася, їй довелося встановлювати за два метри, на дорозі, під плотом. Втім, боялися й інші, коли ставив, ніхто не підійшов, навіть заступа не виніс.

Того ж дня — от збіг так збіг! — зустрів і старого знайомого — того колгоспного начальника, який наказав зрізати фігури. Не втримався, говорю:

— Може, прийдете освячувати? Промову виголосите.

— Змусили мене тоді, Івановичу. Що ж тепер поробиш?

Через два дні, на Водохреща, фігуру освятили. Зробив це наш панотець Володимир. Ми з ним тоді ще й разом воду святили.

Відтак у селі з'явилися ще дві мої фігури. На кожній прикріпив металеву табличку, замовлену в Рівному, де значиться: «Всім, всім, всім, хто загинув у Велику Вітчизняну війну, Вічна пам'ять про них збере-

жеться в наших серцях. Від громади — Яким Орел».

Звичайно, Бог все бачить, усе знає. Тож одному з тих хлопців, що безпосередньо зрізував хрести, віку вкоротив туберкульоз. Казали, велика дірка у легенях була.

Другий чоловік спочатку відморозив пальця на нозі — ампутували. Та від гангрені це не врятувало — відтяли ногу. Потім відпиляли й іншу. Ще пізніше обрізали куксу першої.

За два тижні до смерті приходив до мене дружина цього нещасного. Мовляв, Івановичу, чоловік просить, щоб провідали. Прийшов. А він мені:

— Івановичу, знаєте, за що мене Бог покарав?

— Знаю. Ти сплював фігури.

— Не треба було цього робити.

— Звісно, не треба було.

Помовчали. А потім він з придихом:

— Ех, Івановичу! Як хочеться перед смертю селом пройти. Та ніг немає...

Вже опісля я зрозумів, що переді мною він так душу розважував, каявся. Не хотів з гріхом у серці на той світ перебиратись.

Відвертість односельця мене дуже вразила. Тому свого першого хреста возніс певною мірою і завдяки цій передсмертній бесіді. Я мусив це зробити, щоб Господь простив йому його гріх.

Щодо рідних цієї людини, то хай вони не ображаються за те, що взявся за перо. Бо дуже хочеться, аби й односельці знали про таке щире каяття...

Яким ОРЕЛ,
старожил с. Садове,
краєзнавець.

На фото: автор на фоні однієї зі своїх фігур.